

Οτομέας της Ενέργειας επίσης αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την ανάπτυξη της περιοχής μας και γενικότερα της χώρας και συνδέεται άμεσα με την πολλαπλή αξιοποίηση των υδατικών πόρων της Θεσσαλίας για την ηλεκτροπαραγωγή αηλιά και τη γεωργία.

Σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις στην παραγωγή ενέργειας οι ΑΠΕ (συνεπώς και τα νερά) καλούνται να παίξουν κυρίαρχο ρόλο υποκαθιστώντας τα ορυκτά καύσιμα που επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα και συμβάλλουν καθοριστικά στις κλιματικές μεταβολές. Επίσης σημαντικό θέμα αποτελεί η αποκέντρωση των μονάδων παραγωγής, στοιχείο που ταιριάζει απόλυτα και με την αξιοποίηση των υδάτων στα ορεινά της Θεσσαλίας. Ήδη, εκτός από τον «ιστορικό» πλέον ΥΗΣ Ν. Πλαστήρα, ένα δεύτερο ΥΗ έργο της ΔΕΗ, στη Μεσοχώρα Τρικαλών, που από το 2001 είναι σχεδόν ολοκληρωμένο, αδειοδοτήθηκε οριστικά το 2017 από την προηγούμενη κυβέρνηση, παρά τις έντονες αντιδράσεις στο εσωτερικό του κυβερνώντος κόμματος και παρά τις πιεστικές παρεμβάσεις στον αρμόδιο υπουργό Σ. Φάμελλο των αντιπάλων του έργου από τον λεγόμενο «οικολογικό» χώρο (Εφημερίδα Συντακτών 27-28 Ιουλίου, άρθρο Β. Δωροβίνη). Όμως, όπως φάνηκε, μια πολιτική βούληση με τέτοια αρνητική προϊστορία και τόσες ταλαντεύσεις για εξισορρόπηση εσωτερικών αντιδράσεων είναι εξ ορισμού αδύναμη και δεν θα μπορούσε να έχει θετικά αποτελέσματα. Το έργο αυτό, παρά τις υπο-

Υδατικά και περιβαλλοντικά προβλήματα της Θεσσαλίας: Αξιοποίηση ενεργειακού δυναμικού

γα αυτά ακριβώς όπως τα παρέλαβε και φυσικά να καταρρέουν. Η βασική της κατεύθυνση ήταν να αποδώσει τα ΥΗ έργα, από τον πρώτο

ημιτελών έργων (!).

Τέτοια πολιτική εμπάθεια μόνο η ιατρική επιστή-

τικά αποτελέσματα. Το έργο αυτό, παρά τις υποσχέσεις ότι θα λειτουργήσει το 2019 (πρόεδρος ΔΕΗ, Μ. Παναγιωτάκης) «κόλλησε» και πάλι ανάμεσα στις ιδεοληψίες και τις γραφειοκρατικές δυσκολίες (ΔΕΗ και Υπ. Ενέργειας). Ήδη οργανώνονται δράσεις κατά της λειτουργίας του έργου. Η νέα κυβέρνηση πρέπει να κινηθεί γρήγορα και αποφασιστικά για τις αναγκαίες απαλλοτριώσεις και την καταβολή δίκαιων αποζημιώσεων στους κατοίκους της Μεσοχώρας.

Όμως οι ενεργειακές προοπτικές της Θεσσαλίας δεν εξαντλούνται στον ΥΗΣ Μεσοχώρας. Το αντίθετο, με την ολοκλήρωση του ημιτελούς φράγματος Συκιάς και της αντίστοιχης πλήρως διανοιγμένης σήραγγας μεταφοράς νερού προς Μουζάκι, μήκους 18 χιλιομέτρων, οι δυνατότητες αυτές κυριολεκτικά απογειώνονται. Η ταμίευση υδάτων στη Συκιά επιτρέπει την παραγωγή ενέργειας αφενός κατά τον ρου του Αχελώου, σε μικρή απόσταση από το φράγμα, αφετέρου την ξεχωριστή σημασία παραγωγή ενέργειας με το σύστημα άντλησης – ταμίευσης (που αποτελεί τον ορισμό ενός οικολογικού έργου) στο άκρο της σήραγγας μεταφοράς προς Μουζάκι. Ειδικά με το έργο αυτό η παραγόμενη ενέργεια ουσιαστικά θα «αποθηκεύεται», ενώ τα νερά του ταμιευτήρα Συκιάς θα μπορούν να χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση για αρδευτικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς στον κάμπο της Θεσσαλίας.

Δυστυχώς, ενώ οι επικαιροποιημένες προτάσεις για την αξιοποίηση αυτών των ημιτελών έργων έχουν από χρόνια κατατεθεί και έχουν πλέον αρθεί τα διαδικαστικά εμπόδια που έρχονται από το παρελθόν (π.χ. απόφαση 26/2014 του ΣτΕ, έγκριση Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων 2014 και 2017), η προηγούμενη κυβέρνηση άφησε τα έρ-

να καταρρέουν. Η βασική της κατεύθυνση ήταν να αποκλείσει τα ΥΗ έργα, ενώ προώθησε με επιμονή έργα παραγωγής ενέργειας από εισαγόμενο φυσικό αέριο, επιτείνοντας την ήδη επιβαρυνόμενη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας μας. Έγκυροι επιστημονικοί οργανισμοί προειδοποιούν επίσης ότι «οι επενδύσεις που γίνονται με φυσικό αέριο θα εκτινάξουν τις τιμές της ενέργειας», θεωρώντας ότι οι ΑΠΕ «δίνουν περιθώρια για φθηνότερη ενέργεια» (ΤΑ ΝΕΑ, 20-21 Ιουλίου 2019, συνέντευξη ερευνητών Γερμανικού Ινστιτούτου Οικονομικών). Εκτός όμως από αυτά, τους παράγοντες της απειλούσας κυβέρνησης δεν τους «συγκίνησαν» ούτε οι μεγάλοι κίνδυνοι καταρρεύσεων και πλημμυρών που ελλοχεύουν λόγω της εγκατάλειψης των έργων Αχελώου. Επίσης δεν δίστασαν, για λαϊκή κατανάλωση, να «πετάξουν» κάποιες υποσχέσεις που γρήγορα ξεχάστηκαν για υδροηλεκτρική αξιοποίηση της Συκιάς (Αθ. Τσίπρας, Αναπτυξιακό Συνέδριο, Λάρισα 2017), ούτε φυσικά αποτόλημαν, όπως είχαν υποχρέωση, να διατυπώσουν συγκεκριμένη εναλλακτική πρόταση για την τύχη των έργων, εφόσον οι ίδιοι δηλώνουν ότι είναι «αντίθετοι στην εκτροπή Αχελώου».

Έτσι χάθηκε ολοσχερώς σχεδόν μια πενταετία, οπότε το καθήκον της νέας κυβέρνησης γίνεται βαρύτερο, κατά μείζονα λόγο εάν συνυπολογιστούν τα νέα διαδικαστικά εμπόδια που προσέθεσε επόνομευτικά η απειλούσα κυβέρνηση [Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων με αποκλεισμό μεταφοράς υδάτων από Αχελώο, Εθνικό Σχέδιο Ενέργειας όπου ρητά αποκλείονται νέα ΥΗ έργα (!), Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο με ρητή πρόβλεψη ακύρωσης των έργων Αχελώου (!)], πιστεύοντας ότι με τις ενέργειές τους αυτές θα ενταφιάσουν οριστικά την ολοκλήρωση των

Τέτοια πολιτική εμπάθεια μόνο η ιατρική επιστήμη θα μπορούσε να εξηγήσει.

Η ΝΔ στο αντίστοιχο αναπτυξιακό της συνέδριο στη Λάρισα (2017), ρητά δεσμεύτηκε για την ολοκλήρωση των έργων, προτείνοντας μάλιστα και συγκεκριμένη ποσότητα μεταφοράς υδάτων στον κάμπο (250 εκατ. κ.μ.). Η νέα κυβέρνηση οφείλει το ταχύτερο να επικαιροποιήσει ξεκάθαρα την πολιτική της βούληση και το σχέδιο δράσης της. Το πρώτο μεγάλο βήμα για να «ξεκολληθούν» τα έργα Αχελώου (Συκιά και σήραγγα) είναι η εκ νέου περιβαλλοντική τους αδειοδότηση (όπως έγινε και με την Μεσοχώρα). Όλα τα άλλα (χρηματοδότηση, διαγωνισμοί, κατασκευή) έπονται παρόλο που τα έργα χρειάζονται άμεσα συντήρηση. Προφανώς έχει μικρότερη σημασία εάν αυτά τα επόμενα βήματα πραγματοποιηθούν από το κέντρο (Υπ. Υποδομών) ή από την Περιφέρεια Θεσσαλίας, μετά την αδειοδότηση. Για να φθάσουμε ως εκεί η κυβέρνηση πρέπει να προχωρήσει με θάρρος. Στην περίπτωση αυτή θα βρει όλους τους φορείς και τον λαό της περιοχής στο πλευρό της.

Επιτέλους πρέπει στο θέμα των έργων Αχελώου να δοθεί μία οριστική λύση, άλλη ευκαιρία δεν θα υπάρξει. Κατά την άποψή μας το θέμα αυτό θα κρίνει σε μεγάλο βαθμό την πολιτική αξιοπιστία της νέας κυβέρνησης.

*** Ο Φάνης Γέμτος είναι γεωπόνος, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας**

*** Ο Κώστας Γκούμας είναι γεωπόνος, πρ. δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων**

*** Ο Τάσος Μπαρμπούτης είναι μηχανικός, μέλος ΔΣ Εταιρείας Θεσσαλικών Μελετών (ΕΘΕΜ)**

*** Ο Αλέξανδρος Μπέλης είναι γεωλόγος-μηχανικός, μελετητής**